

§ 419

Dnr KS 2022/00377-1.5.2

Beslut - Svar på motion från (M) om att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att söka samverkan med lämplig kommun i Ukraina för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina. Inom ramen för uppdraget utreds förutsättningar för Västerås stad att gå med i European Alliance of Cities and Regions for the Reconstruction of Ukraine samt hur externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för samverkan kan erhållas. Uppdraget finansieras inom ram och återrapporteras senast i slutet av 2023.

Ärendebeskrivning

Marcus Jacobson (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina föreslagit att uppdra till kommunstyrelsen att söka samverkan med lämplig kommun i Ukraina för framtida samarbete.

Kommunfullmäktige har den 10 mars 2022, § 93 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har inte remitterats vidare.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen bifalls mot bakgrund av att staden använder externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina och att fokusområden för samverkan är kapacitetsbyggande, lokal demokrati och god styrning för att underlätta Ukrainas närmanden till EU.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att söka samverkan med lämplig kommun i Ukraina för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina. Inom ramen för uppdraget utreds förutsättningar för Västerås stad att gå med i European Alliance of Cities and Regions for the Reconstruction of Ukraine samt hur externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för samverkan kan erhållas. Uppdraget finansieras inom ram och återrapporteras senast i slutet av 2023.

Yrkanden

Staffan Jansson (S), Samuel Stengård (KD), Vicki Skure-Eriksson (C), Roger Haddad (L), Elisabeth Unell (M) och Erik Johansson (SD) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det enbart finns ett förslag till beslut, stadsledningskontorets förslag, och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med detta.



Kommunstyrelsen
Ewa Charlotta Filling
Epost: ewa.charlotta.filling@vasteras.se

Kopia till
Klicka eller tryck här för att ange text.

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (M) om att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att söka samverka med lämplig kommun i Ukraina för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina. Inom ramen för uppdraget utreds förutsättningar för Västerås stad att gå med i European Alliance of Cities and Regions for the Reconstruction of Ukraine samt hur externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för samverkan kan erhållas. Uppdraget finansieras inom ram och återrapporteras senast i slutet av 2023.

Ärendebeskrivning

Marcus Jacobson (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina föreslagit att uppdra till kommunstyrelsen att söka samverka med lämplig kommun i Ukraina för framtida samarbete.

Kommunfullmäktige har den 10 mars 2022, § 93 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har inte remitterats vidare.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen bifalls mot bakgrund av att staden använder externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina och att fokusområden för samverkan är kapacitetsbyggande, lokal demokrati och god styrning för att underlätta Ukrainas närmanden till EU.

Beslutsmotivering

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland ett anfallskrig mot Ukraina. Sedan dess har miljontals människor fått fly och sökt skydd i EU-länderna och Moldavien. 4,7 miljoner flyktingar är registrerade flyktingar som sökt tillfälligt skydd eller liknande i EU, rapporterar Europeiska rådet. Ca 50 000 ukrainare har under 2022 sökt asyl eller skydd enligt massflyktsdirektivet enligt statistik från Migrationsverket. Invasionen har bidragit till enorma konsekvenser för befolkningen och landets utveckling. Attacker slår mot infrastruktur och civila och människor förlorar tillgång till vatten, hälsa, utbildning och uppvärmning. Behoven är mycket stora och kommer öka. Så

länge kriget pågår är det oklart kring de totala återuppbyggnadsbehoven i Ukraina. Trots det är det viktigt att redan nu utforma byggstenar för den internationella insats som kommer behövas för återuppbyggnad och återhämtning. EU har meddelat sitt fulla stöd för att bygga upp ett demokratiskt och välmående Ukraina.

Sida har sedan 2014 stöttat uppbyggnaden av det kommunala självstyret i Ukraina. Fram till 2020 har 11 000 byar omvandlats till 1500 kommuner. 2020 hölls det första lokalvalen efter reformen. Tack vare arbetet har viktiga administrativa tjänster blivit mer tillgängliga och kommit närmare för medborgarna. Sedan kriget utbröt har medborgarkontoren haft en central roll för internflyktingar.

SKR har vid flera tillfällen meddelat att svenska kommuner kommer delta i återuppbyggnaden av Ukraina. Under SKR:s Internationella Dag 2023 kommer de redogöra mer för den roll svenska kommuner och regioner kan spela för landets återuppbyggnad. Tillsammans med den ukrainska staden Lviv, har SKR International och ytterligare partner tagit fram en portal (<https://unitedforua.org/>) där svenska kommuner kan söka partnerkommuner i Ukraina för att stimulera kort- och långsiktig återuppbyggnad, stötta partnerskap, nätverksutbyte, spridning av goda exempel, metoder och kunskap. Fokus är på kommuner som är mest påverkade av den ryska aggressionen.

Möjlighet till samarbete med extern medfinansiering finns via det kommunala partnerskapsprogrammet som handläggs av Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, ICLD finansierar utbyten mellan svenska kommuner och kommuner i Ukraina med fokus på lokal demokrati och kärnvärden som jämlikhet, delaktighet, transparens och ansvarsutkrävande. Med programmet kan Västerås delta i ömsesidiga och resultatorienterade samarbeten för att stärka kapacitet och demokrati i både kommunerna.

EU-kommissionen har också påbörjat ett arbete kring återuppbyggnad och redogör för att det kommer krävas stora ekonomiska resurser och kraftiga reformansträngningar när Ukraina ska anpassas till EU:s normer och politik. Hittills genomförda reformer för decentralisering och regional utveckling har bidragit till en stärkt lokal demokrati och motståndskraft i Ukraina. Detta arbete behöver fortsätta och EU, Sverige och svenska kommuner och regioner har mycket att tillföra.

EU:s Regionkommitté har – några dagar efter att Ukraina fick status som EU-kandidatland – lanserat en allians för städer och regioner på europeisk nivå: European Alliance of Cities and Regions for the Reconstruction of Ukraine. Denna har tagit på sig samordningsansvar för insatser från EU-städer och regioner som stöttar en effektiv och hållbar återhämtning och återuppbyggnad av Ukraina, de stöttar kontakter och samarbeten med EU-insitutioner och mellan EU och ukrainska myndigheter och föreningar på lokal och regional nivå och bidrar med expertis gällande kapacitetsbyggande, god styrning och teknisk assistens till städer och regioner i Ukraina. De efterlyser i nuläget samarbetsprogram från EU-nivå för att främja partnerskap kring återuppbyggnaden för att främja lokalt och regionalt självstyre, god styrning och lokal demokrati. Alliansen är öppen för samarbete och bjuder in lokala myndigheter att stödja Ukrainas återuppbyggnad.

Västerås stad använder idag ICLD:s kommunala partnerskapsprogram som ett verktyg för att utveckla den lokala demokratin i Västerås och i samarbetskommuner med gott resultat.

Kommunstyrelsen antog 2014 en Policy för internationellt arbete. Policyn stödjer arbete för ett framtida kommunalt partnerskap med Ukraina eller annat samarbete med extern medfinansiering där utbytet används för ömsesidig nytta. Som en del i arbetet med att söka samverka med en lämplig kommun i Ukraina för framtida samarbete föreslås att Västerås stad använder externt stöd från exempelvis EU eller ICLD för att bistå i återuppbyggnaden av Ukraina med fokus på områden som kapacitetsbyggande, lokal demokrati och god styrning.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Internationellt bistånd är inte en primär uppgift för en kommun, utan en nationell fråga. En kommun kan dock samverka med andra kommuner för att stärka uppbyggande av kapacitet och förmåga, en god förvaltning, främjande av utbyte av kunskap och erfarenheter och samverka för demokratisk återuppbyggnad. Via det kommunala partnerskapsprogrammet eller med stöd från EU kan Västerås samverka med en lämplig kommun i Ukraina för att bistå i återuppbyggnaden och samtidigt utveckla mervärde och nytta för Västerås och västeråsaren. En sådan samverkan sker också i linje med Policy för Internationellt arbete.

Ekonomisk bedömning

Att söka samverka med en ukrainsk kommun kan ske inom ramen för det ordinarie internationella och EU-arbetet på Stadsledningskontoret. Att samverka med Ukraina kan ske med stöd från exempelvis det kommunala partnerskapsprogrammet med finansiering från ICLD eller från olika EU-program. Ukraina ingår redan i den inre marknaden, är ett kandidatland till EU och EU förväntas avsätta medel för att aktörer i EU ska kunna bistå i återuppbyggnaden via olika program. Redan nu har Regionkommittén inom EU lanserat en allians för städer och regioner på EU-nivå: European Alliance of Cities and Regions for the Reconstruction of Ukraine. Det finns således skäl att anta att Västerås stad kan söka extern medfinansiering för genomförande av ett sådant samarbete i linje med stadens Policy för internationellt arbete.

Hållbar utveckling

I en globaliserad värld länkas det lokala ihop med den globala utvecklingen. Lösningar till de globala utmaningar som vi idag står inför finns oftast på lokal nivå. Därför behöver kommuner samverka globalt för att säkerställa fred, frihet och demokrati för medborgare och invånare, men också för att uppnå ekologisk hållbarhet och skapa förutsättningar för människan att ha ett gott liv.

Kommunala partnerskap bidrar till ökat medborgarinflytande genom att stärka kommuner inom jämlik/rättvis och inkluderande behandling, deltagande och delaktighet, transparens och insynsmöjligheter och möjlighet till an-

svarsutkrävande. Ett kommunalt partnerskap är också ett sätt för kommuner att uppnå de globala målen. Kunskaps- och erfarenhetsutbyten genom partnerskap stärker den lokala demokratiutvecklingen i den egna kommunen samtidigt som lokala lösningar och arbetssätt gynnar den globala utvecklingen.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör strategisk
sammansättning



Bistå i återuppbyggnaden av Ukraina

Ännu en gång har freden brutits i Europa. Den här gången har Ryssland invaderat Ukraina. Det är osäkert om den ryska aggressionen mot en europeisk demokrati kommer att nå sina mål eller om Ukraina kan freda sina gränser och behålla sitt självbestämmande. Oavsett om Ukraina lyckas eller tillfälligt blir ockuperat så kommer ett fritt Ukraina behöva stöd från andra demokratiska stater.

Västerås står ännu en gång berett att ta emot människor på flykt som finnarna under vinterkriget, danskar, norrmän, sudetentyskar och judar under och efter andra världskriget, polacker och ungrare under kalla kriget och jugoslaver under balkankriget. Nu står Västerås berett att ta emot flyktingar från Ukraina. Precis som att Västerås är berett att ta emot ukrainare på flykt så behöver vi vara beredda på att hjälpa till att återuppbygga Ukraina när fredan åter är vunnen och stärka banden mellan Ukraina och Sverige.

Med anledning av ovan föreslås kommunfullmäktige besluta

Att uppdra till kommunstyrelsen att söka samverkan med lämplig kommun i Ukraina för framtida samarbete

Marcus Jacobson (M)